

Formularz zgłaszania uwag do projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programu rozwoju

„Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa”

- Konsultacje publiczne -

Opracował: Jerzy Nowak, 44-100 Gliwice, jsn111@wp.pl, 501 174 477

Lp.	Zgłaszający uwagę (nazwa instytucji)	Część, której dotyczy uwaga (Sprawozdanie bądź Załącznik, proszę wskazać rozdział/obszar <u>i nr strony</u>)	Fragment tekstu, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowany zapis
1	Jerzy Nowak – Gliwice	<i>PZIP – zał. Nr 1 do projektu uchwały RM</i>	Uwagi dotyczą całości dokumentu	<p>Uwagi ogólne:</p> <p>Dokument będący przedmiotem konsultacji stanowi trzecią wersję PZIP od 2013 r. Formalnie planuje się nowelizację uchwały RM z 2016 r. W porównaniu z poprzednimi wersjami, a w szczególności z wersją PZIP 2013 przedstawiony projekt jest niedopracowany, b. ogólny i w zasadzie nie wiadomo, co proponuje.</p> <p>Nie przedstawiono w projekcie PZIP stanu realizacji poprzedniej wersji, która podlega nowelizacji. Nie jest wiadomo, co zostało zrealizowane, a co nie. Projekt nie odnosi się do licznych strategii rządowych wymienionych w tekście w p. 2.2, nie wskazuje pozycji PZIP w gronie strategii i programów. Brak danych o kosztach realizacji (wdrożenia) strategii w administracji centralnej oraz brak informacji o efektach wdrożenia programu. Dane finansowe są niespójne i nie pozwalają na ocenę projektu od tej strony.</p> <p>Niejasna jest sprawa załącznika nr 2 do projektu PZIP – został wymieniony jako</p>

				<p>integralna część dokumentu, ale jest pominięty w piśmie przewodnim Ministra. Załącznik ten wykazuje wydatki Min. Cyfryzacji na realizację projektu w wysokości ok. 496 mln zł, ale nie zawiera analogicznych wydatków pozostałych ministerstw. W tej sytuacji jakakolwiek ocena finansowej strony PZIP 2022 nie ma sensu.</p> <p>Brak w dokumencie odniesienia do sektora gospodarki, a także nie pokazano zasad współpracy z administracją samorządową.</p> <p>Po raz kolejny unika się podania liczby transakcji, wielkości zbiorów danych itp., co wcześniej pokazano w legendarnych Wrotach Polski z 2003 r.</p> <p>Poważnym mankamentem projektu jest brak wskazań co do współpracy z sektorem prywatnym – jest to podtrzymanie tendencji pokazanej wyraźnie w poprzednim PZIP. Wszelkie próby wykonywania prac siłami administracji okażą się bardzo kosztowne – jak zawsze.</p> <p>Proponowany Program wymaga gruntownej przeróbki, a w zasadzie napisania od nowa. Wydaje się, że lepszym rozwiązaniem byłby powrót do koncepcji planów informatyzacji państwa (Ustawa o informatyzacji podmiotów....) – były bardziej konkretne, zawierały kwoty i terminy wykonania.</p>
2	Jw.	PZIP 2019-2022 1.Wprowadzenie, str. 6-13	Wprowadzenie- komentarz do całości.	Rozdział 1 należy drastycznie skrócić, ponieważ podaje propagandowe efekty informatyzacji, unikając konkretnych efektów liczbowych. Rozdział ten idealnie pasuje do podręcznika politologii dla liceum ogólnokształcącego, a nie do poważnego dokumentu rządowego.
3	jw	PZIP 2019-2022 2.1 Strategie europejskie – str.15	Uwaga do całości punktu.	Punkt ma charakter opisowy, w zasadzie nic nie wnosi do dokumentu, ponieważ brak odniesień do sytuacji w kraju. Należy podać odnośniki (linki) do znalezienia konkretnych dokumentów wymienionych w tym punkcie.
4	jw	PZIP 2019-2022 2.2 Strategie krajowe,	Uwaga do całości punktu	Autorzy PZIP odnoszą tu zapisy Programu do licznych strategii krajowych i sektorowych (9 dokumentów). Nie podano, do których punktów ww strategii

		Str. 16-18	<p>odnoszą się zapisy Programu. Nie jest wiadome, który zapis jest nadrzędny – z PZIP czy np. ze strategii X – czy więc PZIP realizuje wytyczne licznych strategii czy też mają realizować wytyczne PZIP.</p> <p>Formalnym mankamentem rozdziału jest brak odnośników wskazujących miejsce lokalizacji dokumentu (np. strategia Sprawne Państwo 2020 – uchwała RM nr 17 z 12 lutego 2013, MP z 7 marca 2013, poz. 136).</p> <p>Zaskoczeniem jest bezkrytyczne odwołanie do tych strategii – powstały 5-6 lat temu, zmieniły się warunki gospodarcze i okazuje się, że strategie rządu PO-PSL są konsekwentnie realizowane, co potwierdza ich wysoką jakość. Pytanie – <u>skoro te strategie są dobre, to dlaczego zrezygnowano z PZIP 2013?</u></p>
5	jw	PZIP 2019-2022 2.2 Strategie krajowe, Str. 18	<p>Na str. 18 wykazano kolejne dwie strategie będące w trakcie opracowywania. W tej sytuacji nie jest możliwa jakakolwiek ocena relacji między PZIP a tymi dokumentami. Wydaje się, że celowe byłoby zamieszczenie uwagi, że zostanie sporządzony stosowny aneks lub w relacje z PZIP zostaną omówione w trakcie zatwierdzania nowych strategii.</p> <p>Brak również odniesienia do jednego z najnowszych dokumentów tj. projektu Rozwoju Systemów Rejestrów Państwowych https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/rozwoj-systemu-rejestrow-panstwowych</p>
6	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 19	<p>Diagnoza potraktowana jest b. ogólnie, opisowo. Na wstępie punktu wspomina się o ewaluacji PZIP 2016, przy czym nie sposób znaleźć stosowne dokumenty związane z realizacją tych prac. Opublikowanie raportu ewaluacji byłoby prawdopodobnie wystarczającą analizą realizacji poprzedniego planu i pozwoliły na rzetelną ocenę projektu PZIP – obecnie nie jest to możliwe.</p> <p>Rozdział Diagnozy nie zawiera specyfikacji systemów informatycznych administracji centralnej, nie podaje które z nich są w eksploatacji bieżącej, a które w opracowaniu. W efekcie nadal nie wiemy, jakie obszary działalności administracyjnej zostały z informatyzowane, a jakie nie.</p>

7	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 20	3. Diagnoza – e-usługi publiczne	<p>Projekt wprowadza tu niezdefiniowane pojęcie „dojrzałości organizacyjnej”, występujące w dokumencie kilka razy. Czy chodzi tu o wytyczne normy ISO 2004? Jeżeli tak, to dlaczego nie operuje się numerami poziomów 1 – 5?</p> <p>Podano w tym punkcie kilka danych liczbowych dotyczących skorzystania z portalu obywatel.gov.pl w latach 2016-19. W związku z tym pytanie – czy chodzi o liczbę wejść na portal czy liczbę użytkowników portalu? (np. przedsiębiorca wchodzi raz w miesiącu czyli 12 w roku – to jest 12 wejść czy tylko jedno?)</p>
8	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 21	3. Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją	<p>W pierwszym akapicie punktu następuje odwołanie do wspomnianej powyżej (i nieznaney) ewaluacji. Dlaczego nie podano wykazu systemów opóźnionych, niecałkowicie zrealizowanych czy też jeszcze nierozpoczętych. Brak takich informacji nie pozwala na ocenę planowania wdrożeń tematów z PZIP.</p>
9	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 22	3. Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – przypis 10 i 11	<p>Podaje się w przypisach dolnych liczby użytkowników systemów informatycznych administracji, które jednak plasują Polskę na odległych miejscach w rankingu unijnym.</p> <p>Wg przypisu 10 – 35,5% obywateli to ok. 13,5 mln osób (czy wejść do portali?) korzysta w roku z portali administracji publicznej, co zapewnia Polsce dopiero 24 miejsce w UE.</p> <p>Dane te stoją w sprzeczności z danymi ze strony 6 (Wprowadzenie – pierwszy akapit), wg których 95% firm (na ok. 2,5 mln wg GUS) i 84% gospodarstw domowych (ok. 11 mln) korzysta z internetu. W 2019 aż 16 mln osób przesłało PIT-37 elektronicznie. Co jeszcze potrzeba, aby wynik rankingu był lepszy? A może metoda obliczeń korzystania z usług jest niewłaściwa?</p> <p>Z kolei przypis 11 odwołuje się do umiejętności cyfrowych – znowu problem z odległym miejscem Polski. 95% firm korzysta z internetu bez posiadania umiejętności cyfrowych? 16 mln PIT-37 sporządzono i wysłano bez posiadania umiejętności? Kto określa te umiejętności, skoro wychodzą tak absurdalne wyniki?</p>
10	jw	PZIP 2019-2022	3. Diagnoza – Problemy	Zapis o rosnącej luce dostępności specjalistów TI jest niewiarygodny – należy

		3.Diagnoza, str. 22	identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – podpunkt „rosnąca luka...”	podać konkretne liczby studentów kierunków informatycznych, określić zapotrzebowanie na najbliższe 3 lata i zaproponować środki niwelacji luki, o ile ona rzeczywiście wystąpi.
11	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 22	3. Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – podpunkt „NIEWYSTARCZAJĄCE KOMPETENCJE...”	Kolejny zapis w tym rozdziale informuje o niewystarczających kompetencjach administracji publicznej w zakresie realizacji systemów informatycznych (praktycznie wszystkie fazy opracowania i wdrożenia). Nie proponuje się żadnej współpracy z sektorem prywatnym a argument o niskiej konkurencyjności nie tłumaczy problemów. Zapis o niskiej jakości systemów należy wykreślić, bo to kompromituje dokument.
12	jw	PZIP 2019-2022 3.Diagnoza, str. 23-24	3. Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – pozycja Polski w UE	Trzy wykresy obrazują stan polskiej informatyzacji, co omówiono w powyższych punktach. Okazuje się, że od kilkunastu lat sytuacja nie ulega poprawie, a nowy PZIP nie podaje żadnych rozwiązań naprawczych. Polska ma ok. 600 uczelni wyższych, kilkanaście albo kilkadziesiąt tys. studentów informatyki i nadal wlecemy się w ogonie Europy. Przy takiej bazie Polska powinna znajdować się przynajmniej w pierwszej dziesiątce krajów unijnych. Gdzieś tkwi poważny błąd w planowaniu i realizacji informatyzacji państwa.
13	jw	PZIP 2019-2022 4.Cele programu, str. 25-27	4. Cele Programu - całość	<p>Punkt 4 opracowania potraktowany jest opisowo a jego ogólnikowość nie pozwala na sformułowanie rzeczowej oceny.</p> <p>Nie podaje się żadnych konkretnych celów, a także nie wymienia się efektów wieloletniej komputeryzacji. Wynika, że należy znowu przywołać znane opracowanie N. Carra – IT się nie liczy (Harvard. Bus. Revue – listopada 2003, wyd. PL). Wiadomo od dawna, że nikt w kraju nie zajmuje się badaniem efektywności zastosowań informatyki w administracji, co pośrednio może być przyczyną nienajlepszych rezultatów w tym sektorze.</p> <p>W tym rozdziale napisano: <u>- zapewnienie w sposób systemowy każdemu obywatelowi możliwości zdobywania i podnoszenia kompetencji cyfrowych na każdym etapie życia;</u></p> <p>Pomijając kwestie, że jest to wniosek kompletnie niemierzalny, PZIP nie zawiera nigdzie żadnej koncepcji kto i jak ma umożliwić podnoszenie kwalifikacji. Czy ma zrobić MC. MEN? a może MPiSS? Warto tylko zwrócić</p>

				uwagę, że wg GUS z 2018 r uniwersytety III wieku objęły swą „opieką” zaledwie ok. 112 tys słuchaczy, w większości emerytów – na ok. 6 mln osób. W jaki sposób zamierza się prowadzić szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych w tej grupie? Problem dotyczy praktycznie wszystkich grup zawodowych – punkt 4.2.3 wymienia ciurkiem ogół obywateli, specjalistów TI i pracowników administracji, a każda z nich musi mieć zupełnie odmienne programy szkoleń, o czym dokument nie wspomina. Punkt 4 należy gruntownie zmienić.
14	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 28-40	5. Kierunki interwencji	Proponuje się zmienić nazwę punktu, np. na Kierunki działań, bo interwencje brzmią nieco dziwnie. Treść rozdziału jest b. ogólnikowa, co powoduje trudności z odniesieniem się do tematu. Po raz kolejny wychodzi brak udostępnienia wyników ewaluacji poprzedniego PZIP – nie wiadomo, co zostało zrobione, a co nie.
15	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 28-40	5.1 Reorientacja administracji publicznej ... - str. 30-32	Forma zapisu tego punktu stwarza wrażenie, że nic nie zostało do tej pory zrobione w sferze usług cyfrowych. Wg tego zapisu przystępujemy do tworzenia usług cyfrowych od zera – czy to jest prawda? Dlaczego nie podano aktualnie wykorzystywanych usług cyfrowych (np. wskazanie repozytorium odpowiednim odsyłaczem)?
16	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 34	5.2.1 Architektura informacyjna Państwa... - str. 33-34	Punkt 5.2.1 prezentuje wizję architektury informacyjnej państwa i z opisu wynika, że są to działania studialne. Plan działań nie powinien bazować na pracach studialnych przedstawiając w planie działań konkretne i wykonalne zamierzenia. Przedstawianie modeli dydaktyczno-akademickich jest bardzo ryzykowne – projekt PZIP nie podaje terminu zakończenia prac studialnych i innych, a przecież horyzont czasowy Programu to rok 2022. Oceniając prace modelowe warto przypomnieć przestrożę prof. M. Kaleckiego (cytuję za J. Oleńskim, Mrągowo 2000), który odradzał swoim studentom „stosowanie modeli dydaktycznych przy podejmowaniu decyzji i kształtowaniu polityki gospodarczej w praktyce”. Kto zagwarantuje poprawność modelu i jacy wykonawcy podejmą się jego realizacji?
17	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki	5.2.2 Zarządzanie infrastrukturą IT	Punkt 5.2.2 nie przedstawia rozwiązań infrastruktury IT do obsługi PZIP (czy administracji publicznej?). Proponuje się przedstawienie rozwiązań

		interwencji, str. 34-35		technicznych albo w załączniku do PZIP albo w odrębnym dokumencie (z zachowaniem elementów poufności rozwiązań)
18	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 34-35	5.2.3 Elektronizacja zarządzania dokumentacją – str. 34-35	Punkt 5.2.3 przedstawia wizję (!) zastosowań elektronicznego zarządzania dokumentacją. Zaskoczeniem jest to, że w 2019 r sprawa ta w administracji publicznej nie jest jeszcze zakończona, a w końcu jest to jeden z najprostszych systemów, znanych w krajowej informatyce od połowy lat 90-ych. Projekt PZIP nie podaje ile jednostek stosuje EZD, a ile oczekuje na wdrożenie. Nie wiadomo np., czy system objęte będzie np. Państwowe Gospodarstwo Rolne Stadnina Michałów (od 1995 jednoosobowa spółka Skarbu Państwa). Przedstawienie wizji oczekujących prac nie gwarantuje ich zakończenia w terminie do 2022 r. W tej sytuacji ocena tego działania jest wątpliwa.
19	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 37-38	5.2.7 – Centralna Platforma Analityczna – str. 37-38	Punkt 5.2.7 sygnalizuje powołanie (utworzenie) Centralnej Platformy Analitycznej. Projekt nie określa czy będzie to wydzielony departament MC, nowa agencja rządowa, instytut naukowo-badawczy (istniejący lub tworzony od podstaw) czy firma działająca w ramach gospodarstwa pomocniczego np. KPRM. Nie pokazano zasad współpracy ze środowiskiem naukowym i wyspecjalizowanymi firmami informatycznymi sektora prywatnego. Powołanie nowej placówki badawczej zajmie tyle czasu, że w horyzoncie czasowym PZIP nie należy spodziewać się żadnych wymiernych efektów. <u>Projekt powinien odpowiedzieć na te wątpliwości.</u>
20	jw	PZIP 2019-2022 5.Kierunki interwencji, str. 38-40	5.3 Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK – str. 38-40	Punkt 5.3 projektu wraca do kwestii rozwoju kompetencji cyfrowych, sygnalizowanych wcześniej w p. 4 dokumentu (Diagnoza). Kwestia podnoszenia kompetencji cyfrowych przedstawiona jest opisowo, nie pokazano udziału w tych działaniach MEN, MNiSW, MPiSS (doskonalenie zawodowe) czy nawet PARP. Nie wiadomo, kto będzie opracowywał podstawy programowe – tu warto przypomnieć ostatnią ocenę reformy szkolnictwa, gdzie NIK wykazał, że podstawy programowe opracowywało ok. 1700 specjalistów. Ilu specjalistów potrzeba do opracowania programów szkoleń itp. w sferze rozwoju kompetencji cyfrowych, również dla emerytów? Przewiduje się ponadto powołanie Centrum Kompetencyjnego Administracji – tu pojawią się takie same pytania jak przy Centralnej Platformie

				Administracyjnej (punkt powyżej) o charakter CKA i współpracę ze środowiskiem naukowym i praktyką gospodarczą. Nie należy się spodziewać efektów przed 2022 r.
21	jw	PZIP 2019-2022 6.Sposób monitorowania, str. 41	6.1 Wskaźniki określone dla Programu – str.41	<p>Jak zauważono powyżej – projekt PZIP ma charakter życzeniowy, unika podawania konkretnych dat i wielkości danych czy transakcji. Taki sam charakter mają więc proponowane wskaźniki – są praktycznie zawsze do osiągnięcia lub wytłumaczenia dlaczego nie uzyskano proponowanej wielkości.</p> <p>Wskaźnik 1 – Poziom zorientowania na użytkownika usług; podano % do uzyskania w 2022 r, ale nie wiadomo, co jest mierzone –Liczba usług?</p> <p>Wskaźnik 2 – odsetek osób korzystających z internetu.. – W latach 2015-18 uzyskano wzrost liczby użytkowników internetu o ok. 8 punktów procentowych, a do 2022 wzrost o ok. 15 punktów czyli tempo przyrostu wzrasta dwukrotnie. Wynik końcowy dalej będzie znacznie gorszy niż w UE. Oznacza to, że nadal nie wiemy dlaczego obywatele nie chcą korzystać z internetu w kontaktach z administracją. Przydatność wskaźnika – niewielka.</p> <p>Wskaźnik 3 – odsetek urzędów z EZD: wskaźnik jest bałamutny dopóki nie poda się konkretnych liczb urzędów posiadających lub nie EZD; poza tym – podanie, że w 2022 aż 25% urzędów nie będzie posiadać EZD jest porażką!</p> <p>Wskaźnik 4 – odsetek PZ: wprowadzenie tego wskaźnika nie ma praktycznie żadnego związku z kierunkami działania PZIP; aktualnie PZ posiada ok 11% obywateli czyli ok. 3.46 mln, a więc można powiedzieć, że posiadają wszyscy którzy potrzebują –jeżeli złożono 16 mln PIT-37 to oznacza, że ok. 12,5 mln podatników obyło się bez PZ; do 2022 zakłada się 3-krotny wzrost posiadaczy bez wskazania widocznych potrzeb posiadania Profilu Zaufanego. Proponuje się zrezygnowanie z tego wskaźnika</p> <p>Wskaźnik 5 – odsetek osób posiadających podstawowe umiejętności cyfrowe: wskaźnik w latach 2015-18 wzrósł o 6 pkt do 46%, a do 2022 zakłada się wzrost do 56% czyli w dwa lata zamierzamy uzyskać znacznie większe efekty</p>

				<p>niż do tej pory. PZIP nigdzie nie określa trybu i zakresu szkoleń mających podnieść kwalifikacje cyfrowe, co podważa sens i wielkość tego wskaźnika. Poza tym uzyskanie wskaźnika 56% nadal umieszcza nas w ogonie Europy, co jasno wynika z Diagnozy w p.3.</p> <p>Proponowane wskaźniki wymagają poważnej weryfikacji i związania z rzeczywistymi celami PZIP</p>
22	jw	PZIP 2019-2022 6.Sposób monitorowania, str. 42-43	7. Finansowanie – str. 42-43	<p>Punkt 7 projektu PZIP omawia finansowanie planów. Podane informacje są niespójne i nie pozwalają na pełną ocenę projektu w tym zakresie.</p> <p>Jako główne źródło finansowania planu podaje się POPC i kwotę 4 mld zł. Projekt stwierdza, że dotychczas wydano ok. 2 mld nie wyjaśniając przyczyn opóźnień i nie deklarując, że wszystkie środki zostaną wydane. Wymienia się również inne programy, np. Horizon 2020, nie wyjaśniając jakie kwoty można z nich przeznaczyć na PZIP 2022.</p> <p>W „ocenie skutków regulacji” do projektu uchwały RM wymienia się kwotę 708,67 mln zł jako koszty realizacji programu – nie podano co to za koszty.</p> <p>Załącznik nr 2, pokazany w projekcie PZIP, a pominięty w piśmie przewodnim Ministra Cyfryzacji, dostępny na stronie MC, podaje wydatki ministerstwa na poziomie ok. 496 mln zł.</p> <p>Jak w tej sytuacji interpretować dane finansowe?</p>